

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

Társadalmi és közgazdasági hetilap.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:
Egész évre 3 frt. Félévre 1 frt 50 kr. Egyes szám 10 kr.
Gazdasági egyesületi tagoknak és köröknek 2 frt.
Előfizetési pénzek és reklamátok GONDOS (Grünbaum)
MÁRK nyomdatiszdosos címére küldendők.

Felolvas szerkesztő: CSORNA JENŐ.
Kiadó: **Gondos (Grünbaum) Márk.**
Laptulajdonos: A muraszombati gazdasági főkegyelet.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztésügyi közlemények a szerkesztőséghez küldendők.
Hirdetési díj: 4 hasábos posztóor egyszeri hirdetésnél 10 kr. többszöri hirdetésnél soronként 6 kr. Bélyegdíj 30 kr.
Nyitltér posztóora 25 kr.

A jó parthie.

Fontos és nevezetes nap derül fel szerény városunkra jövő szombaton azaz folyó hó 17-én. Az általános tanító kör kebelében alakult magyarosító és közművelődési szakosztály buzgó tagjai, a magyar nemzet lelkes nap-szamosai gyűlnek össze akkor városunkban, hogy megtartsák rendes évi közgyűlésüket.

Hírlapírói kötelességünknek tartjuk e nevezetes eseményre felhívni egész vidékünk intelligenciájának becses figyelmét; mert ha mindig ünnepszamba megy előtűnik olyan esemény, mely e végvidékünkön a magyarság tömörülését és izmosodását jelzi, annál inkább kell élénk figyelemmel kísérnünk a magyarosító és közművelődési szakosztálynak ez évi közgyűlését, mert annak programjában van egy fontos és nagy borderejű indítványunk a tárgyalása.

A kis leánya megnőtt, kérők veszik kerül. Az azelőtt három évvel az általános tanító kör kebelében, azzal szervi összeköttetésben alakult magyarosító és közművelődési szakosztály ma már annyira megizmosodott, oly élénk figyelem tárgya, hogy kinőtt az anya-egyesületből; nemcsak a mi járásunknak a nemzeti eszméért buzgólkodó eleme, hanem az egész vendvidék magyarérzelmű lakossága óhajt active részt

venni az egylet ügyeinek intézésében, kíván a közművelődés eszméjének harcosává, közkatonájává lenni.

Vajlon elveheti-e valaki tőle e szent jogát?

Megengedem, sőt biztosan tudom, hogy a tanítótság szeretettel csüng azon az egyleten, melyet lelkes buzgalommal és pelikánszerű önzetlenséggel ő hívott az életbe s alulalásakor felvett jegyzőkönyve és alapszabályaiban kifejezést adott azon törhetlen szándékának, hogy az egyletet nem adja oda soha senkinek, övének megtartja mind halálig.

Pedig szerintem a józan ész s a magyarosítás szent ügye egyaránt követeli azt, hogy a tanítói kör kiadja, elbocsássa védőszárnyai alól a közművelődési szakosztályt, edja át azt az egész vendvidéknek, hogy így egy szűk körű szakosztály helyett, az egész vendvidékre kiterjedő izmos és tekintélyt parancsoló egylet lobogtassa a közművelődés zászlaját.

Ne hasonlítsa össze magát a tanító-egylettel azzal a mesebeli szegény özvegytel, kinek egyetlen bánánykáját is elvette dűsgazdag szomszédja, nem az az ének illik reá, hogy „én ültetem az almát, más szedi le az almáját“, hanem a természet rendje teljesedett be akkor, a midőn a felnőtt le-

ányzót, a szűk atyai házból úgy is kinőtt egyletet, magává teszi, magáé-
nak követeli az egész vendvidék.

Vigasztalja a tanító-egyletet az a tudat, hogy a leányzó jó parthiet csinál, a magyarosító s közművelődési egyesület sokkal jobban és intenzívebben munkálhatja szent célját akkor, ha az egész vidék, mint ha csak egy szűk körű egyleté.

A kormány, az egész társadalom sokkal jobban észreveszi, s inkább támogatja így, mint támogatta eddig.

Tanító urak, adjuk férjhez a leányt, jó parthiet csinál! K.

A magyar földesur.

A napi sajtó javarésze — egy-kettő kivételével — ellensége a magyar fajnak. Ugyancsak ellensége a magyar elbeszélő irodalom is, melyet a magyar gazdák és földesurak emléikön tápláltak és a melyek a magyar földbirtokosok kegyelméből tengődnek.

Pedig a magyar földesurak és gazdák gondolkodásától, szellemétől, jellemétől függ, hogy kié marad az ország? A honfoglalók unokái ne legyenek honvesztők, hanem tart-
sák meg a hazát.

Szeressük a földet, a haza földét, melyet művelve alapját képezik az egész társadalomnak, közgazdaságnak, szellemnek, erkölcsnek, közművelődésnek.

Egy rozsz esztendő megingat mindent, ha a gazda nem vásárolhat, mert termése silány, országszerte pangás áll be mindenben.

A magyar föld legerősebb 10 részben az

NYITÁRSZÁV

Az iskolatárs.

— Levél egy boldog férjhez. —

Napok óta bánt egy ígérte, melynek beváltásától előre is remegek. Tudod azon a kedves születésnapon estélyen történt, melyen te voltál az ünneplő.

Annyi boldog férj volt ott együtt és annyi viruló menyecske s engem a carion-élethez szokott legényet elkápráztatott s titkos sóvárgásom a házassélet után kitört. Szinte hálát éreztem utánad, midőn uszított keztél, hogy: Ugyan barátom házasoljál meg! Carion élet nem élel!

Kedves barátom!

Mea culpa! A kártya asztalnál voltam én is de azok a syréni asszonyhangok kicsaltak a melék szobámban rögtönzött paradicsomkertbe. Tudod, a te gorombán síttergő cserépkályhá mellett fogott el egy aranyos naiv gyermekleány, selyempuha kacsoval megfenyegtetett és aztán azt mondta, hogy goromba vagyok. Megvámolt ez a moiré ruhából kifésülő szép rózsabimbócska 4 kr. erejeig, kikötve, hogy azt a négy krt vissza nem kapom többet, ha még egyszer kártyáznai megyek Asszony és még ráerek kártyáznai, ha majd férj leszek.

Es akkor te jöttél habzó boros pohárral és unszoltál, hogy igyam.

Ittunk és a kacsintásnál elárultad te azt a mit én csak sejtettem.

No a jövődbőlét egészségére.

Kiszaladt erre a torkomon az (éljen) és te meglepve néztél rám: Ah tehát megházasodol?

Igen

Gratulálok, kezét rá!

Kezét adtam és a hogy végig legeltettem szememet a tereitől fiatal asszonykákon, egy cseppet sem bántam meg hirtelen adott ígéretemet. Ugy hajnaltaiban diszkreten mámoros fővel és vígan dudorázva az utolsó valczert, mentem hazafelé. Elkézdtem magyarázni a virrasztó sok csillagnak, hogy igazad van, meg kell házasodnom. Annyi szegény legény meg merte ezt tenni én előttem s csak én voltam gyáva követni példájukat. Végre is csak kell keresni egy magához való jó leányt. Igen igen, megfogok házasodni.

Valczert táncoltam a sikóra fagyott hóuton és kezeimet dörzsoltem össze örömben, mikor egyszer belebotok egy ember alakba. — Oh bocsánat! Hasonlóképpen kívánom kedves iskolatárs. De már csak nálam alszik, nem eresztet haza. Az idegen nagyon komolyan hangsúlyozta, hogy nála alszom úgy, hogy én szabadkozni kezdtem: De kérem

Csak ne kérjen semmit. Maga nem tudja hogy a feleségem mennyire feltékeny. Este 10 óraig adott kimaradási engedélyt és most tessék 3 óra. Ha most egyedül mennék haza, a feltékenyiség iszonyu düvel törne ki rajta és agyonütne csupa szerelemből. Azért megesküdtem, hogy az első embert, akivel most találkozom, fölavatom iskolatársammá.

De mi szükségem van önnek egy iskolatársra. Hja barátom ez már komplikált dolog de szolgáljak vele önnek magyarsággal.

Az az új Hébe ott a (Szeressen herczegben) ... a többit tán tudja ... jó cimborák a muzsika pezsgő ... és 3 óra lett. Lássa már, most engem a feleségem végtelenül szeret, jámbor falusi libácska volt, mikor elvettem, így hát nem csoda ha ragaszkodik hozzám.

Most 3 óráig maradtam ki, ha haza megyek ... na de a többit tudja.

Dehogy tudom uram, dehogy! Azt nem értem uram, hogy mi közöm van nekem mindezekhez?

Úgy hát ez komplikált dolog, de megmagyarázom.

Őn most hozzám jön és egy oldalszobában alszik reggelig. Reggel aztán a feleségemből kitör a feltékenység, őn előlép az oldalszobából és így szól:

„Asszonyom, egedjen meg a férjének, ő ártatlan, én vagyok az oka mindennek! Régi iskolatársak vagyunk, tegnap este találkoztunk és a viszontlátás öröme oly nagy volt, hogy sokáig találtunk eltrécselni.

De nem gondolja uraságod, hogy ez esetben kedves neje majd az én hátamon veri el a port.

A szent nevére kérem, tegye meg nekem azt a szivességet, hiszen lehet én is még valamikor férj és akkor rászólgólam.

Ez hatott rám. Megesett rajta a szivem és együtt bandukoltam vele jártilan utakon.

Szegény embert egészen boldoggá tettem. Az egész uton azt motyogta:

— Mit csináljak mikor egyszer a feleségem annyira szeret! De nagyon is szerethette, mert a

első foglalású elemek és jól idomult idegek kezében van.

A földművelésnél szebb és magasabb nincsen. Ebben ott van minden eszmény, erkölcs, költészet, vallás, művészet, bölcsesség. A földművelés ősi biztosítéka a becületnek.

A ki jó gazda, az becületes ember. A földművelés mellékágával elméletek és tapasztalatokon alapuló tudomány és olyan országban, hol a gazdát védik, a megelégedésnek vára.

A jó gazda egészséges ember. Ép testben ép lélek van. Megvesztegethessen jelleme. A ki szereti a földjét, az attól elválni nem tud. Mint a jó szülő, éjjel-nappal gondozza gyermekét és mindig talál abban örömet.

A magyar gazda- és földbirtokos-osztály áll ellentétben az idegen sajtóságok felvetésével. Apától örökölti erkölcs véd a teljes elfajulástól. Tízszéttelt, kalapelve kell meghajlani a magyar földesurak és gazdák előtt. Az ébredés korszaka irodalmának vezetői és pártfogói voltak. Földjét művelve adotta Kisfaludy Sándor Himfi szerelmét, földjét művelve rengette meg a posványos legvált hatalmas ódáival Berzenyi Gazda volt Vörösmarty és majdnem az összes írók. Hogy irhatta volna bölcs meséit Fay András, ha a földművelést nem szereti?

De minek idéztek példákat. A művelt magyar közönység jobban tudja ezt nálam, hiszen ősei között a hittörő és klasszikus kor írói vannak ott. Alig van magyar nemes ember, kinek családfáján ne volna egy költő, író vagy tudós.

Hiában beszélnek éretlen gyermekek, a magyar gazdaosztály művelt és a közművelődés zászlóvivője még ma is. Az a hang, mit az éretlenek hangoztatnak, a róka hangja, ki a holló szájából a sajtot akarja kiudvarolni.

A jobbjátság eltörlése, a Nemzeti színház, Széchényi és Fay alkotása, a világosság terjesztése, a szabadságharcban vezérszerepet játszik a gazdaközönység. Játssa ezt a szerepet továbbra is, mert erre szülte, erre hivatott.

Oroszlánrészen a rossz viszonyok miatt, de ferde gondolkodásból is, a magyar gazdák fiai nem lesznek gazdákká és gyérül az az osztály, mely a nemzet oszlopa volt.

Azelőtt is sokfelé szakadt a föld. Nagy rázkódások érték a földbirtokost, de a földbirtokos maradt és nem tévedt kenyereit alig adó, kenyérkereső pályákra.

Igen, de a régiek egyszerűek voltak. A földjük jövedelmén túl nem költöztek, sőt abból félre is tettek. Nem volt fényezés, mégis urasan éltek. Közszellem, egyöntetű gondolkodás, életmód volt a földbirtokosok között és csak kevesen szolgáltak be az úgynevezett uri passiókba, a mire jó gazdának csak akkor volt ideje, ha atyjait látogatta és azok látogatták őt.

Volt egynehány pazarló, de a többség

mint felkeltem, a legbékésebb nyugalommal reggeliztek.

Aszsonyka vidáman szólított meg. No csak lépjön be, kedves barátom. A férmdimond elmondott, igazán nem haragszom. Oh asszonyom.

A boldog férj kiment a friss újságokért és mihelyt a lábat kitette, az asszonyka felem fordult, mondván:

„Uram, nagyon lekötöznék, ha ma is három óráig mulatna valahol a férjemmel.

O ropant szeret és nagyon féltékeny rám. E mellett udvarol nekem egy fess huszárhadnagy, a ki ma este szerenádot rendez az ablakom alatt.

Ugy-e hogy megteszi nekem ezt a kis szívesseget?

Hiszen önnek is lehet még felesége... vagy jaj, mit is mondok!

Mit tehettem mást mint hogy az nap este is együtt mulattunk 3 óráig

A férj tuloldog volt, de az asszonyka is. Kedves barátom! Remélem, megérted ezeket, hogy miért ingadozom és kérlek arra, hogy neuts fel adott szavam kötelezősége alól

FERÉR DEZSÓ.

nem volt az. Sokan mentek tönkre a hirtelen átalakulásoknál.

Néztek, ma kisebb birtokosok gyermekei főuri nevelést és zsebpénzt kapnak, részt vesznek mindenben. A kis urak is nagy utadnak. Fényes háztartás, fényes fogat, cselédség, lövérseny, bálók, páholy, bérkörsi. Szóval olyan fényözést öntek, mint apák, kiknek több földjük volt, nem ők.

Egy gazdag földesurat ismertem, kinek az volt a bölcsessége, hogy semmit sem vesz, minden a birtokából kerül ki. A hulladékokból ruha és fűszere. Hala, vadja, husa, kenyere, bora, mind a saját földjének termése.

Az országos gazdaszövetség, a gazdasági érdekek megbeszélése, megmenti a hanyatló gazdaszellemet. A kölcsonös biztosítás, a jóra ösztönzés, a helyes földművelés terjesztése s a gazda helyzetének javítása a földbirtokos osztály helyzetét megjavítja. A ki jó gazda, az a földjén marad, az a földbirtokát megtartja, javítja és a földből átvesszi ősei szellemét, kik jó gazdák voltak.

M. G. Sz.

A kiállítás utolsó napjai.

Nemsokára megkondul az ezredéves országos kiállítás fölött a bucsuzató hangszó.

Épen halottak napján, november másodikán teszik majd sirba, meghajtják előtte a félvégig tartott bucsujárás lobogó zászlóit, mint egy gyóztos hadvezér előtt és aztán elpartentáják, mint egy fiatal leányt, mely oly szép és bájos volt, hogy örökre kár és Isten ellen való vétek neki meghalni. Szinte fáj az ember szíve, hogy pár hét múlva ennek a mesebeli tündérország kapui bezárulnak, szinte hihetetlen, hogy mind az a fény, mind az a pompa és ragyogás egyszerre csak véget ér, mely hat hónapra keresztül elragadó varázsszával idecsábította a messze vidékekről és tengerparti országokból is a népek tömegeit Magyarország fővárosába. Mennyi örömet, büszkeséget, gyönyört okozott nekünk és mennyi hálával tartozunk a gondviselésnek, hogy megérdünk engedie, az ősi dicsőség szent emlékeinek találkozását az új ezer évre készülő Magyarország munkaképességének kincseivel.

A történelmi ereklyék és a modern alkotások gyűjteményének fényes csarnokait pár hét múlva be fogják zárni és itt az ideje, hogy aki meg nem látta, siessen megtekinteni a nemzeti büszkeség o megzsentelt hajlékait.

Soha még nemzeti kiállítás ily fényesen nem sikerült, mint a miénk. Erkölcsi siker tekintetében felülmulta a nemzetközi világkiállításokat is. Pedig mindaz, ami itt látható, a magyar ember kezének és eszének a műve. A földművelő, az iparos, a kereskedő, a művész kezét nyújtott egymásnak, hogy dicsőséget és hirt szerezzen a magyar névnek.

Néztek végig a száztornyú kiállítási város gyönyörű utcáit, tekintetek be a csaknem háromszáz remekebbnél-remekbb módon épült házba és káprázattal fogja szeméiket az itt felhalmozott kincsek óriási gazdagsága, a magyar kéznek, a magyar szellemnek teremő ereje. Nemzeti génuszunk pantheonja ez. Az ezredéves emlékek között a legmaradandóbb becső, kimagasló és nemzeti büszkeségünket ország-világ előtt emelő nagy alkotás ez, mely hosszú időn át okulás, tanulás és biztatás forrása marad számunkra bezárása után is.

Néztek meg az ősi századokba visszanyúló emlékek gyűjteményét, a három korzaktól felelő történelmi épületek csoportját; hadvőr dicső ósók ereklyéi vannak itt felhalmozva Árpád honfoglalásának emlékmáradványai, a keresztény kultúra, újrabrédés korszakának és az utolsó századok számos háborúinak és békekötötésainak emlékeivel találkounk. Egy egész évezred váltakozó, viszontagságos, borús és derűs eseményei mintegy meglevőre vonulnak el előttünk és

dicsfényben sugárzó ragyogásban szólnak a késő nemzedékek epigonjaihoz.

Vagy járjátok körül az ipari művek hajlékait, az emberi kézmű, gépek, találmányok csarnokait és bámulva fogjátok szemlélni az erejére ébredt, előre törekvő és hivatása magasztalan álló magyar nemzet képességeit.

Minden együtt van itt hordva, amit szívet-lelket nemest, amiből tanulni lehet, amiből megbecsülhetjük magunk magukat. Meg kell ismereni, hogy méltányolni tudjuk, mennyire haladtunk és megmereshünk, milyen hosszú utat áll meg előttünk, hogy a legközelebb nagy nemzetekkel versenyre kelhessünk.

Százával, ezrivel jönnek hozzánk külföldiek csapatosan keresik fel kiállításunkat olyanok, kiknek szelelt a magyar nemzet neve is csaknem egészen ismeretlen volt. Coddalatt vannak elteve a magyar nemzet erő ily óriási megnyilvánulása előtt. De sokkal fontosabb ennél az, hogy mi magunk ismerjük meg magunkat. A kiállításnak nem szabad berekesztetni, míg mindenki nem látta. Minden magyar embernek kötelessége néhány napot a kiállításnak szentelni. A kiállítás igazgatósága gondoskodott róla, hogy a legszegényebbek is csekély áldozattal megtekinthessék. Szegény és gazdag okului fog boldie. Fel kell használni tehát a még rendelkezésre álló nagyon rövid időt. Október közepén megszünnének a nemzetközi kongresszusok és a kiállítás ugyiszólván még csak a magunk részére marad nyitva, hogy akik még nem láthatták, utólag megtekinthessék és kapuzárás előtt gyönyörködhessek benne. Ezredéves történelmünk ereklyéi, gazdasági életünk káprázatos kincsei így módon, egy csomóban még soha sem voltak össze gyűjtve.

November másodikán bezárják a kiállítást és talán soha sem lesz alkalom többé együtt látni azt a sok becses anyagot, melyet a millennium alkalmára csak a közös lelkesedés és hazafias kötelességérzet tudott összehozni.

Ölcső lakások.

Az ezredéves országos igazgatóság 3450. sz. leiratával Höggedis A. vasbutorgyáros és székfővárosi vállalkozó által brenndeszt kir. Curriának első emeleti helyiségeit a vidékről tömegesen feliranduló tanuló ifjúság elhelyezésére tartotta fenn és biztosította.

Megígyeztetik, hogy egy a Curia, mint a kir. tabla helyiségeiben még körülbelül 1000—2000 személy befogadására alkalmas helyiségek állanak a vidéki közönység rendelkezésére napi 32 kr., 50 kr. és 70 krajczájjal, a melyeknek felserelése a kényelemnek minden tekintetben megfelelő.

Megrendelések bezárolag november 5-ig egy a kiállítás igazgatóságánál, valamint a székfővárosi lakásirodába, de legelőszertbben magánál a vállalkozónál: Höggedis A. vasbutorgyárosnál, V. József-tér 14. sz. eszékfővárosban.

Október havi teendők.

A székfővárosban.

Magyarország több vidékein a szüret már a múlt hóban vette kezdetét; mindazonáltal e hónapban esik a szüret főideje.

A szüret előtt gonduk legyen a prsház be rendezésére, valamint a többi szüretelési eszközök rendbehozására. Most ezt utolag ismételtük; ennek egy kell lenni, hogy a munka folyásában fenakadás ne alljon elő.

Ez alkalommal röviden jelezünk a heyses szüretelés körül követendő eljárásról. Hogy a nyeredő bor minőségében javuljon okvetlen szükséges a válogatás. Legegyszerűbb és legcélszerűsabb a válogatás már a tőken, akár vörös, akár fehér bor készítéséről legyen szó. A legszöb, legértékesebb szőlőt szedeltük le legelőszőr; ez fogja adni az első minőséget; utána leszedetjük, a mi felmaradt, az éretlen rohadt, penészes stb. fürtöket; ez adja a második minőséget. E két minőségnek különözése is ketteféleképen történik; sőt ez is különféle éveken változik a szerint, a milyen a szőlő minősége. Itt most csak a két leggyakoribb módot nevezünk meg.

Az első minőségű szőlőt, a mint azt a puttonyosok vagy kocsonka a lajtosok hozzák azonnal a szőlőzöld malomra öntjük és leőröljük. A zúzó malom valamely nagy kádra van téve, mely oly magasan áll, hogy azt meg lehessen csapolni és a csap alá felmetszést tenni. A kád belsejében a csapa nyírfasepről szögözünk, hogy a must könnyen lefolyhasson, mert anélkül a csap bedugul. A malom összezsuzott szőlőt most már csefere-

nek nevezzük. Ha az első kád megtelt czeffelvel, a malmot átteszszük egy másik kádra s a munkát folytatjuk. Az első kádrol leeresztjük a mustot s egy harmadik kádba öntjük; ugyancsak ide rostáljuk a száraz czeffelből a héját és magot is, mely az első kádban volt. A kocsanókat a sajátába tesszük s a belőle nyert mustot a második minőségű borhoz töljük.

A harmadik szanú kádban így nyert hig czeffel fehér boroknál 1-3 napig tartjuk, míg erjedni kezd; vörösborknál a kádat fedőszékkel jól elzárjuk s ez esetleg a bor elerjedéseig ott marad. Az erjedés közben keletkezett kalapot vagy gyakraan lecsomaszoljuk, vagy a mi jobbj, egy átlukasztott nyomófedőt a folyadék szine alá szorítunk, mely nem engedi a kalap emelkedését.

A kádakról leszűrj fehér mustot fűthető helyiségekbe tesszük, hogy az erjedés minél rövidebb idő alatt s fennakadás nélkül végbeehessen. A kádban visszamaradt száraz czeffe kisajtotlik egyenesen nyomás mellett s a nyert mustot az eredeti musthoz öntjük. Czeleszür s ajánlatos a sajátból kikerült sajtokból póthort készíteni, mert még nagy mennyiségű must akktrádes vannak benne, melyeket sajtolás után nem értékesíthetünk ugyan, de vízzel való kiugozás által teljesen kihasználhatunk. A póthort nyereséve lapunkban folyton foglalkozunk. Az ekként nyert póthortól jó cogacot nyerhetünk.

Ha póthort nem kívánunk készíteni, — pedig nagyon kifizeti magát, — akkor a sajtkövet szétmorzsoljuk, kevés vízzel megfecskenedezük s újra erős nyomással lesajtoljuk. A második sajtolakor folyot mustot a másodrangu musthoz szűrjük. Vörös bor törkölyből is készíthetünk póthort, csakhogy ennek értéke valamivel csekélyebb, mert a czeffe az erjedésben már keresztül ment.

A második minőségű szőlőt a malmou egyszerűen össeszuszuk a mustot rögtön horodkba szűrjük s a czeffel kisajtotjuk. Ennek a feldolgozásraival azért kell stettünk, hogy a rohadat és penészes szőlő minél rövidebb ideig érintkezze a mustal, hogy később a bor penészes vagy dohos ízű ne legyen.

A törköly további feldolgozására nézve megemlítjük hogy az még mint marhatakarmanly is szerepelhet, vagy a trágya dombra kerül. Ha baromfi tartunk, ugy czeleszür a magvakat mosás vagy rostálás után elválasztani s teire eltenni; a törköly többi részét pedig marhával feleltetni. Megemlítjük hogy a szőmrag megporkólve kitűző és jóitú pótkövet ad.

Szűret után a szőlőt le kell fedni. Erre lehetőségig száraz időt választunk. A télire való befedés nem annyira a tőkének a teii vagy ellen való megvédése czéljából történjen, de főképezért, hogy a szűretkor összetaposott talajt a tél figyának behatására alkalmassá tegyük. Ha trágyázunk, akkor most ősszel a tőkék sorak közt kepdőzött melyedésekbe horadassuk a trágyát.

A pinczébeben.

Ha erjesztő kamaránk nem volna, igyekszünk a fehér mustot mielőbb meleg pinczébe hozni s ha lehetőségek, rendezzük be a pinczét fűtésre. Nemely vidéken azon szokás divik, hogy a mustot valamely kamarában vagy szinben hagyják, hol a hőmérsék alacsonyra leszallva, a bor nem bír teljesen kiterjedni, hanem csak kiindul. Ezen szokás határozottan elvetendő, mert ezen megszakított, rendetlen erjedés következtében a borban másféle bomlás gombák fejlődnek, melyek a bort idővel teljesen elvethetelenné teszik. Sok borbetegségnek ez az oka, habár a must ép s egészséges volt.

A must erjedése következtében fejlődött szén-savat igyekszünk vagy ottalant mésszel megkötni, vagy helyesen alkalmazott ventiláció által kivizetni. Ez azért szükséges, hogy a pinczébe ellenőrzés és megfigyelés végett erjedés alkalmával is bármikor bemehessünk.

A must erjedése idejen az emberek vigyázatlansága miatt évenként sok emberélet esik áldozatul. Ezért, ha a pinczébe must erjed, kellő figyelemmel s elővigyázattal menjünk a pinczébe. Legjobb, ha egy palca vagy bot végére akasztott gyertyát folyton előtűnt tartunk. Ha a gyertya elalszik, rögtön vissza kell térnünk; s ne próbáljunk erővel beemenni akarai, mert megfullunk. Ha a pincze szén-savval van telve, igyekszünk ezt légáramlat előállításával kivizetni a pinczéből. Neha a pincze torkában 1-2 szer tett puskalövés által is némileg segíthetünk e bajon.

A mint a rohamos erjedés szűnni kezd, a borokát 1-2 újjnyi hézagra meg kell öltetni.

Az ó borokra most nincs gondunk mert már háromszor felejtettük őket; de érkezésük sincs rá, mert a szűrettel vagyunk elfoglaltva.

Ha a szőlőtörkölyből most póthort nem készítünk, sem azt takarmányuk fel nem használjuk, a törköly törkölypálkára égetésére használhatjuk fel, ha az esetlegesen kádkába vagy verembe legmentesen elzárjuk, hogy a fejlődő szesz el ne illanjon. A kielégített törköly még mindig használható trágyának, különösen komposztirozva.

Sz. B. L.

Konzerválás a háztartásban.

Ámbár a konzervgyárak ma már olyan fokon állanak, hogy a gyűlölet és egyéb élelmi szereknek teire való befűtésével a legtöbb háziasszony felhagyott, még mindig vannak elegend, akik bízzák rá, hogy befűtötték magok készítik. De bizonyára még sokkal többben lennének, ha mindjárt az első próbák sikertelensége sokakat vissza nem riasztana.

A befűtött megromlása tulajdonképpen bomlási folyamat, a melyet a bennük fejlődő alsóbbrendű növények, penészgombák, élesztősejtek vagy baktériumok idéznek elő. — Ha sikerül ezeket a szabad szemmel nem látható apró lényeket, melyek a gyűlölet, az üveg, a cukor, a dugó stb. felszínét milliónyi számban lepik, valamely utómódon megsemmisítenünk, — biztosak lehetünk, hogy befűtünk nem romlik meg.

Számtalan módszer létezik ezen apró lények elpusztítására vagy legalább fejlődésük oly fokú megállítására, hogy ne legyenek többé képesek bomlást előidézni. Az ajánlatok java része többé kevésbé he is válik, ha jó pincze áll rendelkezésre, a melyben az üvegek nincsenek folyton ujfertésnek kitéve. Mert magától értetődik, hogy azellős, száraz pinczébe, amelyben penészgombák és baktériumok nincsenek, nem is hatolhatnak be az üvegekbe. Az is föllemlendő, hogy parafadugó távolról sem gátolja meg a fertőzést, mert a penész és a baktériumok a dugó pórusain, valamint az üveg fala és a dugó közt könnyen átjöhhetnek.

A melegek bizonyos foka minden élő lényt megöl; az olyan anyagot, melyben így minden élő organizmus megölünk, sterilnek mondjuk. A hőfok és az idő, ameddig az anyagot ezen hőfokon kell tartanunk, a különböző organizmusokra nézve igen különböző; van a baktériumok fejlődésében olyan alak (a spóra), a melyben egy órai főzést is kiállanak. Ha azonban ezek a spórák tovább fejlődnek, a mi az első főzés után csakhamar megtörténik, akkor mint kifejlett baktériumok egyszeri felforraltással megölhetők. Nagyon kedvező az is, hogyha így járunk el, nem szükséges a gyűlöletből előre csakrot tennünk, hanem csak a mind-nókor használat előtt tesszük hozzá és egyszer felforraljuk.

Kiseb bogtyókhoz közönséges sörös vagy boros palczákat használunk, nagyobb gyűlölet-csőkhöz az ismert széles száju befűtős üvegeket. Ezeket jól megtisztítjuk és szűrlött megtöltjük gyűlölettel. Ez után a szájk száju palczákat egyszerűen pamut dugóval bedugjuk, a széles száju edényekre pedig erős szűrőpapírral köttünk köttős részre és kötsz tüvel átlukgatjuk. Ezután — ha sterilizáló készülék áll rendelkezésre, az üvegeket beletesszük a 1 óraig 100 C°-on tartjuk. Az üvegeket a készülékben hagyjuk kihűlni és két nap múlva, anélkül hogy időközben a készleteket kinyitottuk volna, újra 5 perozig 100 fokra hevítjük.

Mintthon azonban sterilizáló készülék leggyakrabban nem áll rendelkezésre, igen egyszerűen a következő módon járhatunk el:

Egy lehetőleg nagy, zománczott plédhőnyű 10 cm. magasságig vízzel töltünk meg. Aztán állványt helyezünk beléje, mely a vízből néhány centiméternyire kiár s erre állítjuk a palczákat, hogy a forró vízzel közvetlenül ne érintkezzenek, mi által a palczák megrepesedést maíman teljesen elkerüljük. Most egy másik edényt borítunk rá, de úgy, hogy a fedő edény fenéke a palczák száját ne érje. Csak azután kezdjük a vizet melegíteni és egy jó óraig élnek forrásban tartjuk. — Aztán, anélkül, hogy a fedőt levennők, kihűlni hagyjuk és két nap múlva ujjal felforraljuk. Kihűlés után a palczákat kivesszük és biztosak lehetünk, hogy élő organizmus a befűtöben többé nincsen.

Ámde az így elkészített konzervek még nincsenek a további fertőzéstől megóva. Penészgombák vagy baktériumok spórái hullhatnak a pamutra vagy itatópapírra, keresztül nőhetnek és megromlíthatják a befűtöt. Azért a pamut-dugaszokat és az itatópapírost ezeknek áthaltalanul kell tennünk, még pedig rögtön, amint a sterilizálást elvégeztük. E végbél a széles száju üvegek pamutdugó-ra megolvastott parafát öntünk, míg a dugó felső harmada jól tele nem szavta magát. Ha a parafát kihűlt, még egy réteg olvad parafát öntünk rá a dugóra.

Ha itató papírosat zártuk el a palczákat, elegendő többszörösen bekenjük olvad parafával, a midőn egyszersmind arra is ügyelünk, hogy a papíros széle, ahol az üveg nyakához simul, teljesen heritva legyen parafával. Ha a széles száju üvegeket is pamutdugóval zártuk el, a mi sokkal cselezűbb a papírosnál, a parafázsonal a palczák nyílásánál csak valamely kisebb papírlapot fektetünk a pamutra, a mi által a parafával való bevonást igen megkönnyítjük.

Érdekes talán föllemlítenem a módját, miként lehet példátlanul szalonokt vagy foglyot eltenni arra az időre, a melyben ez a vad nem kapható. Sált foglyot vagy szalonokt jól kimozt és kifűzött pleh-dénybe (pl. kakao-szelecebe) tesszük és saját levéllel szűrlött feltöltjük. Ezután a fe-

delet csak lazán tesszük rá és félóraig közel 100 fokra hevítjük vagy egyszer-kétszer rövid időre felforraljuk és azután a feledet rögtön elörsre nyomjuk. Legjobb, ha a szelencét ezután mindig beforrasztjuk. Ha ez nem lehetőséges, erős, szorosan ráfékvó gumiszalagot húzunk a fedő alsó szélére, ahol a szelencézere ráfékszik és erős spargával a feledet jól lekötjük. Most 3 egymástán következő napon, mindig 1-1 óraig vízfűtőben 99 fokra hevítjük. A viznek forrnia nem szabad. A hőmérsékletet okvetlenül hőmérővel kell ellenőriztünk és ha fel talál szállani 90 fok fölé, hideg vízzel mindig 90 fokra hűtjük. A harmadik bevités után, a mint a szelence megszáradt, a gumiszalagot és a közötté levő plehréseket széles, többszörös parafaréteggel borítjuk. Az így elkészített konzerv íze évek múlva sem változik. S. P. B.

Helyi és vidéki hírek.

— **Képviselő-jelölés.** A muraszombati kerület különböző pártállásu tekintélyes választó polgárai folyó hó 10-én Pinter Géza ügyvéd házánál népes előértekezletet tartottak, mely értekezlet egyhangu megállapodással kimondotta, hogy a muraszombati kerület országos képviselőjévé gróf Batthyány Tivadar, eddigi Fiume város országos képviselőjét jelöli s a jelöltség propagálása érdekében folyó hó 17-én délelőtti 10 órára Muraszombataba, a főtérrre nyilvános nagy értekezletet hív egybe, egyttal az összes jelen voltak aláírásával egy felhívást bocsátott ki a kerület választóihoz gróf Batthyány Tivadar megválasztásának határozott támogatása iránt. — Az értekezlet Pinter Géza ügyvédet elnökül, Sinkovich Elek szolgabíró jegyzőül megválasztván, gróf Széchenyi Tivadar kerületünk eddigi képviselője kijelentette, hogy ő ezuttal mint képviselő fellépni nem kíván, ajánlja azonban gróf Batthyány Tivadar jelöltségének elfogadását, mi nek most már semmi sem áll útjában, a mennyiben a folyó hó 5-én tartott szűkebbkörű megbeszélés alkalmával kikötött azon két feltételt, hogy a jelöltséget a koránny és gróf Szápáry Géza m. kir. főudvarmester is elfogadják — most már elég tétetett. Az értekezlet gróf Batthyány Tivadar jelöltségét egyhangu lelkesedéssel magáévá tette, egyttal pedig Pollák Pongrácz főszolgabíró indítványára legmelyebb közsönötét és elismerését fejezte ki gróf Szápáry Géza ó nagyméltóságának, gróf Batthyány Zsigmond ó méltóságának és főt. dr. Ivanóczy Ferenc urnak, ha a jelöléshez történt hozzájárulásukkal az ellentétek kiegyenlítésre, a közbéke megóvása és a kerület jól felfogott érdekében az egyértelmű megállapodást lehetővé tették.

— **Jövő számunk olvasóink érdekében,** hogy a magyarosított szakosztályunk f. hó 17-én tartandó nagygyűléséről és a képviselőválasztás ügyében ugyanazon napon tartandó nagyértekezetről részletes tudósításokat hozhassunk — egy nappal később, hélfőn reggel fog megjelenni.

— **A kiállítás vend ház** és annak be rendezése a nemzeti múzeum néprajzi osztályában fog elhelyeztetni.

— **Az új ürdögöndnek** járásunkra nézve Vágh Gyula lesz, a k. tit. Tárdósi helyezett az a miniszterium Szent-Gottárd, az erdőfelügyelő kinevezett Czerny Viktor helyébe.

— **Meggyezés** lesz folyó hó 5-én délelőtti 10 órákor Szombathelyen a vármegyeházában, melynek egyadulti tárgya az országgyűlés egybehívását tárgyaló királyi meghívólévól.

— **Meghívás.** A szombathelyi egyházmegyei román katechetikusok értekezletét júli 21-én délelőtti 9 óra után Mártonhelyen a r. kath. népiskola helyiségében tartják meg.

ben tartja meg; melyre a tisztelt tag urak és tanügybarátok ezennel tiszteltel meghívjuk. A gyűlés tárgyai: 1. Mult tavaszi közgyűlési jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése. 2. E nöki jelentés a fél éves feladatról 3. Gyakorlati tanítás egy szabadon választandó tárgyból Pusztai József mártónhelyi tanító által. 4. Tagsági díjak beszedése 5. A könyvbírói bizottság jelentése. 6. Indítványok 7. A jövő körügye helyének idejének és teleinek kitűzése. 8. A gyűlést pont 9 órákor tartandó szentmise előzi meg. Csendlakon, 1896. október 14-én.

Wülfinger Károly,
a kör jegyzője.

Völgyi Ferenc,
a kör elnöke.

Tízézet és lopás egyzerre. Terplán József költényesi lakos háza folyó 4. évi szeptember 28-án legett. Még javában égett a ház, mikor Csarni Ádám és Kerdos József felhasználva a zavart, a még meg nem égett épülszerendákat ellopokták a háztól. A csendőrség följelentette a két jó madaral.

Batthyányfalva országos vásár volt folyó hó 8-án. mely alkalommal felhajtottak 240 darab szarvasmarhát, eladták 110 darabot.

Házasság. Kolbenzser Ede szarvaslaki kereskedő f. hó 7-én két egybe Kőrmendin Rabinek Bertával, Rabinek Adolf körmendin kereskedő leányával.

Felhívás. A muraszombati járási ipar-testület előjárásossága a választmányi határozat értelmében felhívja a járás iparosait, illetve az ipar-testület tagjait, hogy az évi tagsági díjat f. évi november hó 10-ig anélkül is inkább fizessék be, mert ellen esetben végrehajtás útján fog behajtani s az ezen címen felmerülő költségeket a tagok maguknak tulajdoníthatják. A befizetés alkalmával az iparigazolvány előmutatandó. Muraszombath, 1896 október 9-én.

A választmány megbízásából:

Wülfinger Károly,
járási ipar-test. jegyző.

Báca János,
elnök.

Százéves évony. Egy százévesepedezett anyóka bandukolt be a napokban Andorházi Muraszombath, hogy „igazságot” keressen a fia ellen, a ki öregsegére kitette a házból. — Ilyen eset napirenden szokott lenni, az érdékes a dolgokban csak az, hogy az öreg asszony még a mult században született s a jövő hónapban tölti be századik évét. A neve Mesis Anna. Az egész századot Andorháza elrejtett völgykatlanában élte le s majni veseszt tud a század eseményeiről, a nagy Napoleonról, a bécsi kongresszusról vagy akár csak a szabadságharc eseményeiről is.

The Gresham életbiztosító-társaság Londonban. E társulat 47. évi jelentése, mely az 1895. évi december 31-én befejezett üzletéről szól és a részvényesek 1896. évi július 1-én tartott rendes közgyűlése elé terjesztett, rendelkezésünkre állván, a következő főpontjait közöljük: Az 1895-ik évben 8761 kötvény 82.267,300 korona tőkeösszegegről lett kiállítva. A díjbevételek, levonva a visszbiztosításért fizetett összeget, koronán 21,566.656 77 fillére rúgtak, mely összegben a korona 3,517.269 17 fillért tevő első évi díjak beunfoglatlatainak. A kamatszámula mérlege a lefolyt üzleti évben korona 5,638.219.43 fillért tett ki és a társaság jövedelmét a díjbevételekkel együtt korona 27,094.875.20 fillére emelte. A társaság az elmúlt évben korona 10,032.755 fillért utaltványozott oly követelések alapján, melyek életbiztosítási kötvényekből eredtek. Lejárt kifizetések és vegyes biztosításokra korona 2 millió 883.221.67 fillért, visszavásárlásokra 1.209.712.50 fillért fizetett ki a társaság az elmúlt évben. A biztosítási és járadékalapok a lefolyt üzleti évben korona 8,693.230.03 fillérrel gyarapodtak, az aktívák főösszege 1895. december 31-én korona 147,562.089.41 fillérre rúgtak. Tőkebefektetések: a korona 490.778.85 fillér angol és irországi állami papirokban, korona 630.212.40 fillér indiai és gyarmati kormányok értékeiben, korona 27 millió 002.077.81 fillér idegen államok értékpapiraiban, korona 5,652.001.55 fillér vasuti részvények, eladóbbégek és garantáltak, korona 80.105.983.71 fillér vasuti és egyéb kölcsönkötvényekben, korona 18,364.621.04 fillér a társaság ingatlanaiiban (ezek között vannak a társaság budapesti és bécsi háza) a korona 6.556.711.77 fillér jelzálogokban és korona 28,760.694.27 fillér különböző értékekben.

Tegezés az orosz hadseregben. Az orosz lapok nagyon sokat írnak a hadseregben szokásos tegezésről. Ebből mulatságos dolgok is kerülhetnek ki, amilyen egy lap által elbeszélte következő története: A kaszárnya udvarán a zászlói parancsnok az újonckokat vizsgálta. Az egyik nagyon is sápadt katona előtt megállt:

- Mi lelt barátoskám, mért vagy oly sápadt?
- B-leg vagy?
- Nem, őrnagy ur!
- Hol voltál berakkolás előtt?
- A moszkvai egyetem!
- Szabad tudnom, hogy hívják?
- P-lovnek, őrnagy ur!
- É melyik fakultásra jár?
- Az egyetem portására vagyok.

— Oh te durák (tökfőlkő) — kiáltott erre dühösen az őrnagy és gyorsan eltávozott.

Logika. Vidéki házaspár áll meg a vendéglő kirakata előtt, amelyben pompás esztendőli képet nyujtanak a szárnyasok, remek gyűmölcsök és zöldségek.

— Ah, szőlő az asszony, hátha itt ebédelnének. A férj felel:

— Kedvesem, a míg ezek a szép dolgok ily gondnal vannak elhelyezve, addig nem esznek belőle... Ma ebédlünk csak másutt.

Óriási aranytűz érkezett a napokban New-Yorkba. A gigaszi nagyságu anyagdarab, melyet bárki is szivesen hazahengergetne, 374 forint nyomon és 55.000 dollárt ér. A montreali bankból hozták, Kanadából és a „Caribou Mining Co” társaság tulajdonát képezi. A kocsit, a melyen az „Assay Office”-be beszállították, öt detektiv kíséerte.

Nagyon szegény lehet. A nagyváradai sorozó bizottság előtt a szokásos pueér állapotban áll a parasztlégynek, akitől aztán megkérdték meg az is, hogy akar-e katona lenni.

— Bizony akarok kérem alásan, mert nagyon szegény ember vagyok. Nincs nekem egyezem, csak ami rajtam van.

Vegyes hírek.

A megyéből.

Törvényhatósági telefon-hálózat. A törvényhatósági telefonhálózatnak vármegyénk területén való folytatásának készítését Kőrmendin iránnyában f. hó 6-án megkezdtek. A mint Kőrmendin elkészült, azonnal folytatják Szent-Gothárd és Német-Ujvár, valamint Vasvár felé; egyszermind ki fogják építeni Csáktornytól Muraszombathig is.

Szentgotthárdon az izraeliták új, díszes imaházát szandékonak építeni.

Képviselek-jelöltek. Szombathelyen Wllesicz Gyula, Szent-Gothárdon Seell Kálmán, Felső-Bécsdől Radó Kálmán, Közszegen Szabély Gyula, Némethyvározt Rosenbergt Gyula, Rumbán gróf Szapáry László.

Uj buscujáról hely. Orbánfalva egy bizonyos Marth nevezetű egyén, községi kisbíró és erdőőrész azt állítja hogy neki az erdő bizonyos helyén egy piros ruhájú tulvilági lény jelenik meg és igen gyakran vele beszéde is eszedézik és vele azon rendelétek, hogy azon helyen templom építtessék — közli. A csósz állítása szerint ez Szt. Rozália. Oly nagy már ezen állítólagos csoda hira, hogy vasarnapokon ezekre megy a buscuk száma.

A hazából.

Sümegen az ottani reáliskolának államosítása ügyében mozgalom indult meg.

Zalamegye közgyűlésén árszavéki elnökkel Thassy Miklóst, — zala-egrszégi főszolgabíróvá Thassy Lajost, letenyei főbíróvá Merkly Antalt e nagy-kauzusi főbíróvá pedig Gaál Ernőt választották meg.

Megeyi állandó mérnöki hivatalt fognak szervezni Zalamegyében 1 fő- és 2 almérnökkel.

Nagy-Kaniszár az első nagy. ált. bizt. bizt. társaság főigazgatója titkáranak Desző Bólat neveztek ki.

Tihanyban Heizer Ferenc tanító mellére ünnepélyesen tűzték fel a koronás érdemkeresztet.

Keszthelyen Hentaller Lajos fűggetlenségi, Nedezky Jenő nemz. párti, Hertelendy F. szabadelvű, Kránicz Kálmán pedig néppárti programmal fognak fellépni.

Badacsonyan a jóváéres miatt az idén gyenge szüretre van kilátás.

Amint értesülünk, Alsó-Lendván kormány-párti programmal újjában Dr. Mandel Pál eddigi képviselő lép fel, Baksaú pedig pártönkivüli programmal Hajós Mihály alsó-lendvai ügyvéd lép fel, a mozgalmak már megkezdődtek.

Klapka Györgynek Komáromban szobrot állítanak.

Az új országgyűlést f. ó. november 23-ra hívta össze a király. A választások okt. 28 és november 6. közötti időszakra lesznek.

Gróf Batthyány Lajos fia nevelő kormányzó lemondását elfogadta a király.

A nagyvilágból.

Földünknek második holdját fedezte fel Brooks genevai csillagász. Az újonnan felfedezett azomszéd égi test átmérője csak 72 km, az egész alig nagyobb tehát egy jdkora vármegyénél, távolsága a földtől 1600 kilo meter.

Az orosz czári párt világra szóló ünnepélyességgel fogadták a francziák Csehrországban és Párisban.

Irodalom.

Klasszikus Arany Biblia című alatt páratlanul fényes díszmunka van sajtó alatt. A mű két hatalmas folio kötetből fog állani. A 1. kötetet, mely az údv. ó szövetégek történelmét, Izrael viszontagságos életét adja, a Szent-

írás elbeszélése szerint; a modern kutatás Livánnyainak felhasználásával Dedek Creteus János; a második kötetet, az új-szövetéget és Jézus Krisztus életét, Hock János írta. Szerzők a mivelte nagy közönség fejlett igényeinek éhsajtanak e kiváló biblikus művei elegt tenni. Az első kötethez Vasváry Kolos hercezepprimas, a másodikhoz Csaszka György kalocsa-bacsi érsek írt előszót. A három szimben nyomott díszmunkához, melynek czimlapja mintegy 20 színt tüntet fel s a leg-zebb Corvin-kódex után készül, 126 szes a műmelléklet és igen gazdag kivitteli c-ladai krónika járul. A műmellékletek Rubens, Rembrandt, Michelangelo, Carlo Dolci, Champagne, Veronese stb. klasszikus műveit mutatják be teljesen ill és igaz másolatokban. A minta-fizet most, az első kötet meg karacson előtt jelenik meg.

Az Apollo-gyűjtemény. Felhívás előfizetőinkhez! A millenniumi országos dalár-ünnepély alatt minden oldalról oly felbátorító támogatást ígérték, hogy az Apollo toábbi megjelenése ugyszólván a szerkesztő-kiadó erkölcsi kötelessége vált. A nagy anyagi áldozatok, melyeket eddig hozott, előbb-több meg kell hogy hozzák a kívánt eredményt, mert szinte fel nem fogható, hogy az a közönség, a mely a lövevényekert és a kartýraa százekat tud áldozni, ne akarjon néhány fillérrrel a munka oltárán megjelenni. Régi előfizetőink nevezs ügybizalmainoz fordulok tehát és kérem szives postadulatukat a jövőben is. — Kérem, hogy az Apollo-karýgyűjteménynek minél több hívet szerezzenek, az minél szélesebb körben ismertessék és az egyleteknél főleg oda hassanak, hogy ne-ak a partitúrát és szövegmot rendelék meg egy-egy példányban, 2 frt 56 kért, hanem az összes dalosok számára szélességek szövegmot. A szövegmot egyenkint 50 krba kerülnek vagyis a négy szövegm 2 frt. Ezert az összeget nem fog akadni vállalkozni, e ki a szövegmot leírja. Tovább felkerem t. előfizetőmet, hogy nyilatkozzai melótázassanak, hogy mely alakot szeretek jobban: a nyolczadretet vagy tizenhatodretet, mert most az új évfolyam megkezdésekor ezarna bármikép lehetne intézküdni. Az Apollo-karýgyűjtemény 1896. október 1-én lép 11. évfolyamába (VI. rész) és fő tökérvése ezentül is oda fog irányulni, hogy eruyedelmén munkával minél jobbat, minél jobbat, minél tökéletesebbet nyujtsen t. partitogóknak. Az a jeles iról garda, mely eddig támogatta, a jövőben is dolgozni fog és a folyóirat szellemi nyívóját azon a magaslaton fogja megtartau, melyre eddig felmentül sikerült. A már megjelent V-ik rész kománykötésben még kapható. — A vezérkönyv (40 krral) szinte 1 frtért és minden egyes szövegm (40 krral) szinte 1 frtért. A megrendeléseket Goll János, az Apollo szerkesztő-kiadójához (Budapest, Lazar-utca 18) kérjük czimszati. Budapest, 1896. szept. 10-án.

Tisztelettel

Erkel Sándor. Goll János.

N y i l t t e r .

E rovat alatt közlőttekkr nem tevelős a szerk.

Fouldar-selymet 60 krtól 3 frt eg krig japán, kínai, s. a. egyezőbb mulatságok s szívesben, u. m. fekete, fehér és színes Henneberg-selymet 35 krtól 14 frt 65 kr. metrecumit siva, csizos, kockazott, mutatóz, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 szia- és miniszatban stb.) postaber- és vasmennetesen a házhoz szállitva és mutatnak küld postafiókjára vti: Henneberg G. (cs. kir. udv. szállító) selyemgyára Zürichben. Szavcska czimszot levelek 10 kros, levelező-könyv 6 kros helyeg ragasztandó. — Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elutestek. 2

HIRDETÉSEK.

Jelzálog-kölcsönöket

földbirtokra 2¹/₂%, házakra 4¹/₂%, másnemű ingatlanokra 5% mellett **legmagasabb összegekben** ajánlanak.

E kölcsönök konvertálásánál belyeg- és illetékmentességet élveznek.

Erdő kihasználások, birtok-parcellázások átvevetei. Birtok-szövetkezeteknek hosszú lefizetési tartamra eladatnak.

MAGYAR LLOYD

közgazdasági vállalat

Budapest, Király-utca 70.